

[Gert Petersen]

miske krise langt overgår 1930'ernes, og en aggressiv og krigerisk nationalisme.

Samtidig er dagsordenen uændret i den tredje verden med gældskrise, forstærkede sociale skel, konflikter og borgerkrige. Og i Europa kan frihedens sejr blive af kort varighed; lige bag horisonten truer autoritære nationalistiske regimer med at tage over.

Vi oplever også en nationalistisk, næsten racistisk, smitte, der breder sig i Europa, med fjendtlighed over for folkeslag i nød, med en perverteret tro på egen overlegenhed og en væren sig selv nok-mentalitet, der fornægter ideer om medmenneskelighed. Den kolde krigs ophør er ledsaget af tendenser, som vi alle troede var forsvundet i 1945.

For fuldstændighedens skyld skal det tilføjes, at der stadig findes titusinder af atomsprængladninger, nu fordelt på ikke fem, men ni atommagter. Det er de officielt kendte; dertil kommer de stater, der atomopruster i hemmelighed, plus et voksende privat marked for handel med atområstoffer.

Men heroverfor står stadig, at Øst-Vest-konfrontationen er slut, at det politiske demokrati i hvert fald på nuværende tidspunkt har sejret over hele linjen. Og det må trods alt give nye muligheder. Spørgsmålet er så, hvordan de håndteres.

Da konfrontationen klingede ud, begik man, tror jeg, den fejl, at man troede, at demokrati sådan helt automatisk betød sikring af fred og velstand. Og det er ikke rigtigt. Demokratiet er et gode i sig selv, men det gør ikke nødvendigvis folkene mere fredsommelige, mindre mistænksomme og for den sags skyld heller ikke mere velstående.

Der skal mere til. Der må bevidst udvikles mekanismer, som kan skabe samhørighed. Et nøgleord er integration; ikke en eksklusiv integration af 12 stater, men af alle staterne; ikke en integration af unionskarakter, hvor der sker en gradvis ophævelse af den suverænitet, der åbenbart stadig er dyrebar, men en integration på klart afgrænsede områder: menneskerettigheder, miljøbeskyttelse, ressourceanvendelse og sikkerhed baseret på vidtgående nedrustning, så det bliver fælles anliggender, og således at der opbygges solidaritet i økonomiske og handelsmæssige relationer. Det er kortsynet at være så optaget af at integrere Tyskland, hvis man ikke også vil integrere Rusland, som

har et langt større potentiale, eller Ukraine, der er en magt på linie med Frankrig – for ikke at tale om USA.

Jeg må minde om, at i mellemkrigstiden bidrog USA's isolationisme til den katastrofe, som Hitlers magtovertagelse og Anden Verdenskrig var. Det er kortsynet, synes jeg, at satse på opbygning af en ny vesteuropæisk militærblok, det være sig i Vestunions- eller EF-regi. Måske er der nogen, der drømmer om en fæstning, hvorfra man kan holde det onde væk, eller som kan holde diciplin i en kaotisk verden, men resultatet bliver med sikkerhed bare, at så opstår der igen nye militærblokke, også i andre dele af verden, og så ender vi på ny i konfrontationssituationen.

Det ville være lige så kortsynet at satse på en udbygning af NATO, men så vidt jeg kan konstatere, er det heldigvis heller ikke tilfældet. I en overgangsperiode kan NATO måske spille en vis stabiliserende rolle i det kaos, der eksisterer, men kun hvis målsætningen klart er, at også denne militærblok, der jo opstod som den ene pol i Øst-Vest-polariseringen, også over en årrække afvikles i takt med, at der skabes fælles sikkerhed på et nyt nedrustet grundlag.

Som sagt er der indledt en vis slankning af NATO, men der er stadig langt endnu. Hvad skal man f.eks. med 20.000 tanks? Hvorfor afvikler man ikke helt sin atomkrisstrategi? De samme spørgsmål skal selvsagt adresseres til Rusland og Ukraine. Hvorfor oprette kolossale styrker til udkæmpelse af et slag på en Øst-Vest-grænselinie, sådan midt inde i Tyskland, midt inde i det nuværende Tyskland, en Øst-Vest-grænselinie, som i dag er forsvundet? Hvorfor fortsat enorme atomstyrker? På begge sider er der rigelig plads til en ensidig nedrustning, og for os alle er der brug for hurtigt at komme videre med en generel, alsidig og meget vidtgående nedrustning. På længere sigt kan disse opgaver og fælles sikkerhed og nedrustning kun tilgodeses af CSCE, som omfatter alle staterne i det tidligere konfrontationsområde og også – og det er vigtigt – USA og Canada.

Endnu er CSCE for svag til at løse disse opgaver. Det må være dansk politik – og jeg bemærkede, at det er det også ifølge udenrigsministeren – at arbejde for, at CSCE gøres langt mere handlekraftig, om muligt efter en model fra FN og FN's Sikkerhedsråd, dog helst uden